

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-
gal

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

„Binecuvântează Doamne meseria cinstită!”

De: Dr. AUGUSTIN PACHA

Episcop de Timișoara.

Această rugăciune n'am învățat-o, imi
venise — Doamne iartă-mă! — așa dela sine
în minte.

Tatăl meu a fost un meseriaș. Mi-am pet-
recut copilăria în mare parte prin atelier. De-
sigur nu-mi pot aduce aminte, însă presupun
că ucenicii m'au legănat. Imi aduc aminte
însă cu siguranță, că ei au fost primii mei
tovarăși de joc.

Mama mea în afară de munca casnică
și îngrijirea copiilor, lua asupra sa și o bună
parte din munca profesională. Dânsa mergea
pela târguri cu ghetete confecționate și mai
totdeauna mă lua cu sine. Eu ajutam mamei
la ridicarea „standului”. După aceea aștep-
tam împreună venirea cumpărătorilor. Când
veneau, ne făcea bucurie târgul, iar când în-
casam puțin, ne întorceam posomorâți acasă.

În anii din urmă pricepeam tot mai bine,
că bunii mei părinți deaceia se trudeau atât
în meseria lor, ca să ne câștige nouă copii
— eram 13 la număr — pâinea și hainele ne-
cesare, ce să ne poată de la școală pe frate-
le meu mai mare și pe mine.

Tot ce am învățat ca mic școlar din bib-
lie și mai târziu la teologie, mă întărea din
ce în ce mai mult în stima și venerarea me-
seriei.

Domnul Isus Hristos a cărui tată adop-
tiv, Iosif, a fost un meseriaș, își petrecuse 30
de ani din sfânta sa viață în atelierul de dul-
gherie, unde lucra la olaltă cu maestrul dul-
gher. Munca și sudoarea obraților săi au sfîn-
țit munca meseriașului. Biserica mea a pros-
lăvit Sfântul Iosif și l-a făcut patronul ceresc
al meseriașilor și al industriei.

Meseriașii mă vor înțelege deci, că vor-
besc din seftelul meu, când mă adresez lor.
Și că sunt bucuroși când mă găsesc între voi
și copii voștri.

Dumnezeu să binecuvânteze munca vo-
astră. Și nu uitați bunul Dumnezeu și bunu-
rile cerești. Domnul Isus Hristos să dăruias-
că tuturor meseriașilor, membrilor familiei
lor și vouă cu toți un an nou fericit.

Timișoara, la 31 Decembrie 1934

„Gott segne das ehrsame Handwerk!”

Dr. AUGUSTIN PACHA,

Bischof, von Timișoara.

Dieses Gebet habe ich nicht von anderen
gelernt. Noch bevor dies geschehen hätte kön-
nen, habe ich es gar oft selbstersonnen.

Mein Vater war Handwerker. Ein gut
Teil meiner Kindheit habe ich in der Werk-
statt verbracht. Erinnern kann ich mich nicht
daran, doch irre ich nicht in der Annahme,
dass mich in meiner Kindheit Schusterlerbu-
ben gewiegt haben. Genau weiss ich aber,
dass sie meine ersten Spielkameraden waren.

Meine Mutter hatte nicht nur die Sorgen
des Haushaltes und der Kindererziehung, son-
dern half auch beim Handwerk tüchtig mit.
Sie besuchte mit der fertigen Ware die
Märkte der Umgebung, wobei sie mich zu-
meist mitnahm. Ich half ihr bei der Aufstel-
lung des „Standes”. Dann warteten wir ge-
meinsam auf die Kundschaften. Wenn der
Markt gut war, freuten wir uns, wenn aber
die Losung schwach war, kehrten wir ver-
driesslich heim.

In den späteren Jahren wurde es mir im-
mer mehr klar, dass meine lieben guten El-
tern sich mit dem Handwerk darum so viel
plagten, weil sie für uns Brot und Kleider
herbei schaffen mussten — wir waren 13
Geschwister — und weil sie meinen älteren
Bruder und mich auch noch studieren lassen
wollten.

Was ich als kleines Schulkind in der Bibel
lernte, musste mir Ehrfurcht vor dem Hand-
werk einflößen, die später auf der theologi-
schen Hochschule in keiner Weise erschüttert,
sondern vertieft wurde.

Denn unser Herr Jesus Christus, dessen
Nährvater Josef Handwerker war, hat 30
Jahre seines irdischen Lebens in der Werk-
statt verbracht und dem Zimmermeister ge-
holfen. Seine Arbeit und sein Schweiss haben
die Arbeit des Handwerkers geheiligt. Unse-
re Kirche hat den heiligen Josef in den Glo-
rienschein des Altars erhoben und verehrt
ihn als den himmlischen Schutzpatron des
Handwerkes.

Die Handwerker werden also begreifen,
dass die Worte, die ich an sie richte, mir aus
der tiefsten Seele kommen, und dass ich mich
immer freue, wenn ich bei Euch und Eueren
Kindern weilen kann.

Gott segne die Arbeit Eurer Hände!

Aber auch Ihr sollt Gott und die himm-
lichen Güter nicht vergessen. Jesus Chris-
tus gebe Euch Eueren Familien ein glück-
liches, gesegnetes neues Jahr.

Timișoara, am 31. Dezember 1934.

„ISTEN ÁLD MEG A TISZTES IPART!”

Irta: PACHA AGOSTON dr.

timisoarai püspök.

Ezt az imádságot én nem tanultam más-
tól, erre én úgy — Uram, bocsáss! — a ma-
gam eszével jöttem.

Az édesapám iparos volt. Gyermekéveim
jórészt a műhelyben töltöttem. Arra már
nem emlékezhetem, de engem alkalmasint a
szustérinasok dajkáltak. Azt bizonyosan tu-
dom, hogy ők voltak az első játszópajtásaim.

Az édesanyám nemcsak a háztartás és
gyermeknevelés gondjait viselte, de a mes-
terség körül is bőven kivette részét. A cipő-
áruval ő járta a vidéki vásárokat és jobbra
magával vitt engem is. Én segitettem az édes-
anyámnak a „stand” felállításában. Aztán
együtt lestük-vártuk a kundschaftokat. Ha
jöttek a vevők, örültünk a vásárnak, ha meg-
vékonyan csurgott a bevétel, elszontyolodva
tértünk haza.

A későbbi évek folyamán mind jobban
megértettem, hogy az én édes jó szüleim az-
ért verejtékeztek annyit a mesterségen, hogy
nekünk, gyermekeknek — 13-an voltunk —
kenyeret és ruháralót keressenek, hogy a

testvérbátyámat, meg engem iskoláztassa-
nak.

Amint mint kis iskolásfiú a bibliában és
később a teológián tanultam, mindinkább
gyarapította a mesterség iránt való tisztele-
temet és becsülésemet.

Mert hiszen az Ur Jézus Krisztus, kinek
nevelő atyja, József, iparos volt, életéből 30-at
az ácsműhelyben töltött s együtt dolgozott az
ácsmesterrel. Az ő munkája és verejtéke meg-
szentelte az iparos munkáját. Az én Egyhá-
zam az oltár dicsőségébe emelte föl Szent Jó-
zsefet s az ipar és a mesteremberek égi párt-
fogójává tette.

Az iparosok így megértik, hogy a lelkem-
ből beszélek, amikor hozzájuk szólok. És hogy
öröm számomra, mikor köztetek és a gyer-
mekeitek között vagyok.

Isten áldja meg a két kezetek munkáját.
Es meg ne feledkezzetek a jó Istenről és a
mennyei javokról. Adjon az Ur Jézus az ipa-
rosoknak, családtagjaitoknak és mindnyája-
toknak boldog és meglegedett új esztendőt!

Timișoara, 1934. december 31-én.

A modern építészet

Írta: ECKER EDE

A modern építészeti stílus még mindig nem egyéb, mint egy a messzi homályból csak most kialakuló, kibontakozó, kiváló arányokkal bíró silouette, mely csak most alakul, most fejlődik, csak most éli gyermekkorát és ki tudja, mivé nő ki magát, ha az építész nevelői, a tervező építésszek nem ápolják, nem nevelnek minden akaratukkal és tudásukkal. Mert egy-egy nagytehetségű építész, mint például az olasz Pirandello, vagy a francia Corbusier, avagy Mendelssohn és még sokan mások, akik évekkkel előre megalapozták hazájukban, sőt néha az egész világon, az általuk kezdeményezett építészeti stílusárnyalatok fejlődésének alapjait, amit astán az ifjú generáció felkapott és tovább fejlesztett.

A nagy francia építész Corbusier kialakított egy sajátos családi ház-típust, mely rohamosan elterjedt az egész világon és az öt világrész minden pontján számos követőre talált.

Ez az építőművészet nem más, mint a már oly ismert és elterjedt „modern építészet”, amelynek anyaga a tér és eszközei a térbeli elemek, a vonal és a sík a mely félreismerhetetlenül magán viseli a korszak ismertető jeleit.

Mendelssohn áramvonalas és dinamikus erővonalakat utánzó tervezetei, ahol a nagy francia építész a mozgást vízi át az épületeire, alávétve magát teljesen az előrehaladt technika hatásának.

Most pedig képzeljünk el egy teljesen modern szellemben tervezett palotát. Egy sima fal-felületekkel határolt, felesleges díszítő elemektől mentes, hatalmas vasbeton keretszerkezeteken nyugvó palotát. És tegyük fel a kérdést, melyek a kor ismertető jelei, amelyek rányomják a maguk bélyegét a ma építészetére azaz

melyek azon indítók, melyek a modern stílus kialakulásánál döntő befolyással bírnak.

A háború utáni rossz gazdasági viszonyok nem tűrték el a gazdag díszítésekkel elhalmozott virágzó barokk- vagy rokokóstílusokorabeli homlokzatokra emlékeztető falsíkok, mondják a modern építészet nagyszámú, de most már rohamosan csökkenő ellenségei, akik ezt a motívumot tartják legfőbb indítónak a stílus kialakulásánál.

Öccsmény, nevelés, rágalom ez.

A gazdasági élet romlása, a pénztelenség csak egy igen kicsiny indító az egyszerű, sima falsík és az ezzel kapcsolatos stílus kialakulására. Ellenkezőleg nem a materialista életben, hanem a hirtelen felfejlődött és nagy változásokon keresztülment szellemi életben kell keresni a főindítókat.

A modern embert jellemző gyors, leegyszerűsített gondolkodás fokozatosan rájött arra a korszakalkotó megállapításra, hogy a sok apró díszítőelem csak kárára van az arányos tömeg kialakulásának és kibontakozásának.

Ugyanakkor ez előbb említett ellenzéki tábor szívtelen és megmondhatatlan jóslatokba is bocsátkozott, amennyiben

ezen nemes új építészeti nevelés jósátaikkal egyszerűen halálra ítélték.

Ugyancsak ezen ellenzéki táborból ered a modern építészeti nevelés roszul fogalmazott gúnyneve „neue Sachlichkeit”. Minden komolytalan kijelentés és szakszerűtlen érv még vitaközé tárgyát sem képezheti. Mert ha csak végig tekintjük a külföld utolsó éveiben fényes luksussal épült hatalmas épülettömegeit, felhőkarcolóit, ahol beépített légkörülményekben kifejezve sokkal drágább egységgel dolgoztak, mint akár a finem renaissance, avagy a gazdag barokkban, akkor rögtön meggyőződhetünk, hogy

nem a pénztelenség volt a stílus alkalmazásának indítója, hanem a mai ember kifinomult, leegyszerűsített gondolkodása és a régi giekkel teljesen ellentétes felfogása.

Mert a modern ember jobban élvezi az arányos tömegek játékát, mint az agyonhalmozott díszítőelemek untató tömegét.

Minden kétség nélkül

az ebbe az irányba tett lépés adta vissza az építésznek az egyeduralkodó a többi társai vérszék felett.

És ezzel ismét közeledünk a még mindig és talán örökké szépnek tartott görög-római építészet felé, ahol szintén az építész uralkodott és a támasztékok szolgálták. Ma a festészet és a szobrászat helyett a technika lett az építész segítőtársa.

Találón mondja Corbusier a mai építészetről:

„az építészet ott kezdődik, ahol a számítási végsődik.”

Ez nem azt jelenti, hogy a modernség számúzi a festészetet és szobrászatot, sőt előszeretettel alkalmazza azokat, de csakis korlátozott mennyiségben és a megfelelő helyen, amint azt az épület tömegei megkívánják, azaz nem úgy, mint azelőtt,

amikor a homlokzatokat aszerint tervezték és alakították, hogy a bizonyos számú szobrok és díszítőelemek elhelyezését nyerhessenek.

A mai kor tudományos alapokon dolgozó építészeti számúzi a csak szépen rajzoló bárszövegek művészetét alaprajz-homlokzat kapcsolataikkal egyetemben.

Hogy a mai kor építésze ésszerűbb és helyesebb, mint a királystílusok korabeli, az elvitathatatlan. Hogy melyik a szebbik, az már ízlés dolga. „De gustibus non est disputandum.” De meg vagyok győződve, hogy a mai fiatalok majdnem kivétel nélkül a modernség mellett törné láncukat, mert ők mind már abban a szellemben nevelkedtek, amelyik szellem diadalra vitte a ma építészetét. Félre tehát az előítéletektől való féltellemmel, bátran álljatok a modernség zászlaja mellett, mert ha valamit a fiatalság pártfogásába vesz, az biztosan győzedelmeskedik, mert az ifjúság a jövő.

Hogyan tett tönkre Aradon a tulzásba vitt jogi szakértelem egy virágzó iparos szövetkezetet?

Az aradi cipészek termelő szövetkezete 500 lejes részvényeinek szomorú története.

Nem éppen jó, sőt a legtöbbször éppen nem jó, ha büszke részvénytársaság lesz a szerény szövetkezetből

Először vala a cipészek termelő szövetkezete. A Piata Avram Iancu volt a boltja. Eleinte csupán cipészek voltak a tagjai, később magánosok is vettek szövetkezeti részjegyeket a így nőtt, gyarapodott a részjegytulajdonosok száma. Ezután a részjegytulajdonosok vásárlói is lettek a szövetkezetnek, találkoztak a fogyasztó és a termelő, a tőke és a munka: az üzlet virágzott...

A világháború nagy változást hozott. A hadseregnek cipőre volt szüksége: a szövetkezetből hadiszállító lett. Gépekkel felszerelt műhelyt nyitottak a Calvia János utcában a alig győzték a szállítást. Az igazi konjunktúra azonban még csak ezután következett. A háborúban lerongyolódott az egész ország, a cipőnek nagy keletje lett. Kicsi volt már ekkor a szövetkezet, nem felelt meg azoknak, akik be akartak kapcsolódni és ezáltal bőséges haszonra szert tenni. Lett tehát a cipészek termelő szövetkezetéből részvénytársaság, „Transilvania” oltom. A részvényesek természetesen új igazgatóságot választottak. Nem kevesebb, mint hét ügyvéd tagja volt ennek az új igazgatóságnak. Az ügyvéd uraknak nem felelt meg a régi szakember az élen, hiszen az csak egy egyszerű cipész volt, ha mindjárt Olariu Justin, az ipartestület elnöke is... Menesztették és a főkönyvelőre bízták a gyár vezetését. Rövid idő alatt el is adták a gyárat mindenestől egy regéri vállalkozónak. A részvénytársaság pedig felcsúszott.

A felszámolás igen hosszú ideig tartott. A megmentett vagyont betétként elhelyezték a Banca Victoriában. Minden felszámolásnak is azonban egyszer vége szakott lenni. Kimondotta a felszámoló bizottság az összehívott közgyűlés jóváhagyásával, hogy részvényenként 328 lej, azaz háromszázhuszonnyolc lej fizessen ki a Victoria. „Tévedés”, mondta a Victoria, „én konverziós pénztárat vagyok, amelyik már 6 éve fizet osztalékot.” Igérem ugyan, hogy 30 százalékat fizetek azonnal a betéteseknek, azonban a hitelezőim többségével kiegyeztem, hogy csak 35 százalékat fizetek 10 év alatt, egyenlő részletekben és hogy

a betétesek ne károsodjanak, fizetek azonkívül egy százalék kamatot is.”

Levelet intéz tehát a Transilvania cipőgyár R. T. igen tisztelt részvényeseihez, amelyben megírja, hogy a felszámoló bizottság címzett javára részvényenként 328 lej helyezett el nála. Ennek 35 százaléka 110 lej, tehát ennyit kap és pedig 10 év alatt, évenkénti egyenlő részletekben 11 lej és évi egy százalék kamatot, 1935 február 1-től kezdve.

Ha a boldog részvényes majd február 1-én jelentkezik, kiutalnak neki részvényenként 11 lej. Tekintve azonban, hogy minimális nyugtabélyeg 5 lej, repülőbélyeg 2 lej, tehát összesen 7 lej levonnak. Kézhez kap így 4 lej.

Négy lejért két kifli lehet kapni, így 1935-től 1944-ig minden év február 1-én két kifli járandósága van 500 lej befizetett részvénye után. Tehát husz kiflivel lekivitték az egészet.

Híába szép dolog részvényesnek lenni. Levágni a kuponokat és munka nélkül jövedelemre tenni szert...

Öreg iparos.

KÜLÖNÖS BOSSZU.

Hagenbeck berlini állatkertjében a közönség egy időben nagy érdeklődést tanúsított az állatok szerelmi élete iránt. Hagenbeckék ezt az érdeklődést úgy kamatoztatták, hogy megfelelő időben hirdetést tettek közre a lapokban:

Ma oroszlanok!

Vagy pedig:

Ma vadmacskák!

Vagy:

Ma leopárdok!

Az egyik berlini lap nem kapta meg az érdeklődést. Az illető újság bosszút forralt. Amikor az ifjú Hagenbeck megbírt, esküvőjének napján díszhelyen az alábbi hirdetést hozta:

Ma Hagenbeck!

Vas-és fémöntés

Gépműhely

Precíziós szerelmek készítése.

LADISLAU

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰKATOSÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját módszerem után készülnek.

SZIGORU INTÉZKEDESEK

NÉMETORSZÁGBAN A TISZTESÉGTÉLEN VERSENY ELLEN.

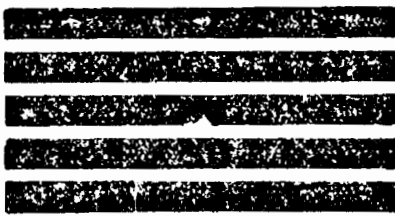
Németországban az áralakulás ellenőrzésére hivatott birodalmi biztos most adta ki rendeletét, amellyel az üzleti versenyt szabályozza. A rendeletnek az a célja, hogy alapul szolgáljon a teljesítőképességen és felelősségérzeten alapuló üzleti versenynek és ezáltal biztosítsa a gazdasági életben a lehetőség szerint elérhető legjobb árat.

A rendelet azt, aki a hitelének tisztességtelen kihasználása, vagy az állammal, iparostársával, vagy hitelezővel szemben fennálló kötelezettségeinek szándékos rosszakaratú elmulasztása által árukat, vagy munkateljesítményt olyan áron kínál, amely árak a termelési költségeket sem fedezik és a rendszeres gazdálkodás követelményeivel ellentétesek: fogházzal és korlátlan összegű pénzbüntetéssel, vagy e büntetések egyikevel sújtja.

A büntető eljárás akkor indul meg, ha az adós fizetéseit beszüntette, vagy vagyonára csődöt nyitott. E rendelkezések mellett a tisztességtelen versenyre megszabott örvényes rendelkezések, valamint a csődrendeletnek büntető rendelkezései is hatályban maradnak.

Leltár előtt olcsó kiárúsítás

blind és beltöldi
fornérokban

Dési Arad, Strada Horia I.

HELYES KÖVETKEZTETÉS.

— Te, ma óriási pofozkodás lehetett a Papagáj-kávéházban

— Honnan gondold?

— Onnan, hogy öt pofont én is kaptam

DIE DIAGNOSE.

— Warum hat denn Dr. N. seine Praxis eigentlich aufgegeben?

— Das kam so: Er hat einen Patienten acht Monate lang gegen Gelbsucht behandelt und dann hat es sich herausgestellt, dass es ein Chinese war.

Hajmosó
és hajszárító
készülékek
és más
fodrászati
cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

Roman Valeriu munkaügyi államtitkár nyilatkozata

a betegségélyző reformjáról, az új adótörvényről, a szakkamarák új rendjéről, az új munkatörvényről és a nemzeti munka védelméről.

Roman Valeriu államtitkár a munkakamarai elnökök legutóbb Bucurestiben megtartott összefutetelén, amelyen ő elnökölt, a kézműipar és a kézműiparosság gazdasági helyzetével foglalkozó új törvénytervezetekre nagyfontosságú kijelentéseket tett.

— Hazánkban — mondotta az államtitkár, — 70—80 évvel ezelőtt a feudális alapon nyugvó nagybirtokos osztály volt uralmon. Iparunk akkoriban még nem volt, legfeljebb néhány külföldről bejött kézműiparos telepedett le a városokban. Ezeknek az iparosoknak semmiféle jogaik nem voltak. Állandóan ki voltak szolgáltatva a hatalmasok kénye-kedvének.

A MUNKA TÖRTÉNETE ROMÁNIÁBAN.

— A román liberálisizmus rövid néhány évtized alatt modern államot alkotott, amelyben valamennyi gazdasági és társadalmi osztály fellelhető. A mindenkori kormányok legfőbb gondját a tökéhez, amelyet a termelésben és az alkotó munkában igyekezett felhasználni. Ebből magyarázható, hogy mivel a nagytőkét nem lehetett nélkülözni, tünni kellett annak tulajdonosait is. A liberálisizmus azonban sohasem vesztette el szem

elői a munkástömegek és a többi termelő osztály érdekeit sem.

— 1912-ben kezdődtek meg Romániában a munka tejszabadtására irányuló tulajdonképeni reformok.

A NEMZETI MUNKA VÉDELME.

— Első teendőnk volt, hogy a nemzeti munka védelméről szóló törvény végrehajtási utasításában áthidaljuk a törvény által okozott nehézségeket és tökéletlenségeket. Hagyományosan vendégszeretettel oda jutottunk, hogy az katasztrófával fenyegette nemzeti munkánkat. Olyan törvényt alkottunk, amely az előző törvények hibáit kiküszöbölte.

IPARTÖRVÉNYEINK MÁR ELAVULTAK.

— Hazánkban három ipartörvény van érvényben; Erdélyben és Bánságban az 1884-ik évi ipartörvény, Bukovinában a volt osztrák ipartörvény és a régi királyságbeli ipartörvény. Ez az állapot már tarthatatlanná válik, ezenkívül azonban a mi ipartörvényeink már nem felelnek meg a mai követelményeknek, mert valamennyi akkor létesült, amikor az ország ipara még nagyon kezdetleges állapotban volt.

A munkásbiztosítás és a munkásbiztosító autonómiája

— A munkásbiztosítási törvényt is módosítani fogjuk. Erre a törvényre büszké lehetnek azok, akik alkották, mégis nagyon sok hiba csúszott bele a törvény szövegébe. A mi kötelességünk, hogy ezen segítsünk. Vannak nagy hibák is benne, nemcsak sok kicsi. A munkás betegsége esetén az első hét nap kötelező fizetése, a biztosítások elégtelensége, az agkori biztosítás teljes hiánya, valamint, hogy a biztosítás nem egységes az egész ország területén. Ezenkívül egy szerkezeti hibája is van, hogy nem demokratikus elveken épült föl. Alkotói ugyan azt mondták, hogy milyen nagy dolgot végeztek azzal, hogy autonómiát adtak ennek az intézménynek. De hol van tulajdonképpen ez az autonómia? Ez az autonómia abban nyilvánul meg, hogy minden terhet az állam és a munkások viselnek. A hivatalnokokat az állam fizeti, a segélyezést, ahol arra szükség van, ugyancsak az állam fizeti. Az I.O.V. (rokkantak, hadiárva és özvegyek) egyesületének vagyonát ott, ahol nincsenek már hadiárva, a betegségező pénztárak kapják meg. A betegségező pénztárak bélyegmentességet élveznek és mentesítve vannak mindennemű adófizetés alól. Hol van itt az autonómia? Az auto-

nómia ott van, ahol a jogok vannak és ahol az alapokat kezelik.

— Ha Isten is úgy akarja, hogy ezeket az alapokat tisztességes hivatalnoki kar kezelje, akkor a betegségező pénztár meg is tud élni; azonban, ha történetesen — és sajnos, nálunk ez nagyon sokszor fordul elő — úgy esik meg, hogy a hivatalnokok és a vezetőség, akik az alapokat kezelik, nem minden tekintetben tisztességes és meggondolt emberek, előfordulhat, hogy az egész munkásbiztosítás egy hónapon belül feje tetejére áll...

— Másodszorban a költségvetéseket szintén a pénztárak készítik el. Ezek a költségvetések senki által sem lesznek jóváhagyva, ők kezelik a bevételeket és ők osztják is azt saját belátásuk szerint. A törvényben erre vonatkozólag nincsen semmilyen előírás. Mindezeket segíteni kell, felügyelet alatt kell tartanunk a közpénzek kezelését és ezért van szükség a törvény módosítására. Lehet, hogy a munkás büszke arra, hogy a betegségező pénztár autonómiával rendelkezik, de mit fog tenni, ha nem lesz kötés, amivel a sebeit bekösse.

A munkakamarák megszervezése

— Háromfajta kamaránk van: ipari és kereskedelmi, mezőgazdasági, valamint munkakamaránk. Azt tapasztaltuk, hogy e között a háromfajta kamara között nincsen semmiféle kapcsolás, annak ellenére, hogy tulajdonképpen mindhárom között egy organikus kapcsolás létezik, az, hogy mind a három termelőket foglal magában, mert az ipar és kereskedelem szoros összeköttetésben áll a mezőgazdasággal és viszont.

— Mint liberálisok, akik a szociális harmónia hívei vagyunk, nem engedhetjük meg, hogy ez a három kamara izolálva legyen. Ahelyett, hogy egyik helyiségben kereskedelmi és iparkamara legyen, munkakamara a másikban, mind a három kategóriát egy egységes kamarába tömörítjük. Manapság van még három kamarai szövetségünk is, amelyek csak növelik a költségeket, de semmilyen eredményes munkát nem végeznek. A szakminisztériumok vezetik tulajdonképpen az ország gazdasági életét. Mi három szövetség helyett egy egységes szövetségbe fogjuk tömöríteni a kama-

rak képviselőit, amelynek keretén belül három külön szekció fog működni kellő autonómiával felruházva, hogy azoknak érdekeit, akiket képviselnek, kellően védelmezhessék.

MEG KELL ALKOTNUNK A MUNKA TÖRVÉNYET IS...

— Végül a munka általános törvényét fogjuk megalkotni, amelyik rendezni fogja munkás és munkaadó közötti valamennyi függő kérdést. Annyi apró törvényünk van, amelyek ezzel foglalkoznak, hogy még a Kuria sem ismeri ki magát ezek között.

A HALAL OKA.

— Vádolt, mondja el, hogy ölték meg néhai Kovács Józsefet?

— Az úgy volt, nagyságos bíró ur, hogy mi, alvégi legények békésen verekedtünk a kocsmában, amikor bejött felvégi Kovács Jóska.

Tisztújító közgyűlés a timisoarai Ipari Munka- adók Szindikátusában

A napokban zajlott le általános érdeklődés mellett a timisoarai Ipari Munkaadók Szindikátusa rendes évi közgyűlése az ipari székházban. A közgyűlést Kovács István szindikátusi elnök nyitotta meg, aki üdvözölte a tagokat, majd Gazda József olvasta fel az 1933. évi zárszámadást, amelyből kitűnik, hogy a jövedelmek az általános terhekkel nem állottak arányban. Azután felsorolta azokat a sérelmeket, amelyeknek sürgős orvoslása ennek a fontos társadalmi osztálynak új erőt adhat a gazdasági válság elleni küzdelemben. Az 1935-ös évi költségvetés ismertetése után Csendes Lipót terjesztette elő ellenőri jelentését. A közgyűlés ezután megadta a felmentvényt és megejtette a választmány megalakítását.

Az új vezetőség tagjai lettek két évre: Kovács István, Olariu Péter, Szappanos Gyula, Bitó Ferenc, Sebestyén Béla, Hirschl Albert, Hollinger Miklós, Julitan Romulus, Pitsch József, Potenz Jakab, Schwab Jakab, Muncila Dimitrie, Reichenbach Sándor, Reichardt Gyula, Walzer Miklós, Gutu Simon, Muntean Gheorghe és Klug János. Választmányi póttagok egy évre: Sterba Ágoston, Bozsák József, Kocsy Rezső, Popa Gheorghe és Soboteanu Nicolae. A szindikátus ügyésze Veterány Victor dr. ügyvéd maradt, míg ellenőrök egy évre Popovici Ferdinand, Fekete Mihály, Erhardt Péter, Hermann György, Csendes Lipót, Braun Imre, Albu Constantin és Heim Miklós lettek. Ezenkívül még tagjai a választmánynak hivatalból a következő szakcsoporti elnökök: Szappanos Gyula, Engel Mór, Ily Kálmán, Franczan Károly, Hirschl Béla, Sebestyén Béla, Julitan Romulus, Ferschtz Ferenc, Arendt Gyula, Götz Károly, Riemachneider Ferdinand, Gutu Simon, Wekerle József, Olariu Petru, Kovács István, Oláh Sándor, Szentet József, Gutjahr György, Róssa Benjamin, Anuica Ion, Jávör József és Perák János. A közgyűlés a szindikátus belső kérdéseinek megvitatásával ért véget.

Mercureaciucon alakították meg a munkakamara csiki fiókját

Bucurestii kiküldötték részvétele mellett a napokban alakult meg a munkakamara csikmegegyei fiókja. Örömmel állapítjuk meg, hogy közmegegyezésre. Az alakuló gyűlésen, melyen az újonnan kinevezett időközi bizottság esküt tett, kimondták, hogy az egész megye területére kiterjedő hatáskörrel alakítják meg a fiókot csikszerepai székhellyel. A fiók hivatalos céljaira az ipartestület örömmel bocsátja rendelkezésre közismert pontossággal vezetett iródját.

Az illetékes miniszterhez előterjesztést tettek, hogy a vármegye öt járásából és a gyergyói három ipartestületből a törvényben előírt összes hatásköröket ruházza át a csikszerepai fiókra. Így a tanonczabaditást és szegődtetéseket a jövőben a mercuria ciudi fiók, önálló hatáskörrel fogja intézni. A brasovi munkakamara mintájára kimondták, hogy a felszegődtetések után 20, szabadtások után pedig 50 lejes illetéket fog szedni a kamara. Ugyanakkor ígéretet tettek a kiküldötték, hogy a lehető legsürgősebb időben beáll megfelelő segélyt juttatnak a Mercureaciucon két év óta nélkülözött tanoncziskola felállítására céljára.

A fiók miniszterileg kinevezett elnöke Gyönös Gyula köztisztviselőben álló nyomdavezető lett. Miniszteri kiküldött Bíró József ipartestületi elnök. Tagok: Drocza Imre, Bartha Géza, Booskor Károly, Hodossy Kálmán és Hellwig Vilmos.

A szerencsés megoldás az érdekelték között általános megegyedést keltett. Most már nem kell hatalmas kerülővel, 250 kilométeres utat megtenni Bacăuig, hogy a napirenden lévő kérdéseket elintézhessék. Ehhez járul az a körülmény, hogy a fiók élére olyan egyének kerültek, akik évtizedek óta töltöttek be a csiki iparos, munkás és magánalkalmazottak társadalmában vezető szerepet a közmegegyezésre dolgoztak.

JÓ HALLÁS.

— Szervusz, hallom, megcsalt a feleséged.
— Gratulálok, remek fiúed van.

Mozgalom a Conciatu timisoarai iparkamarai főtitkár kamarai reformjának elfogadtatása érdekében

A tervezetet, amely a szakkamarák megszüntetése mellett foglalt állást, valamennyi iparkamarának megküldik.

A timisoarai iparkamara ideiglenes bizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott azzal a törvénytervezettel, amelyet a kamarai törvény módosítására vonatkozólag a Kamarák Szövetsége dolgozott ki. A bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt a javaslatot elvi okok miatt nem fogadhatja el, hanem

azt a törvénytervezetet hagyja helyben, amelyet Conciatu János, a timisoarai kereskedelmi és iparkamara főtitkára dolgozott ki a

kérdésben

Ez a tervezet, mint ismeretes, felsőbb kezdeményezésre, a szakkamarák megszüntetése mellett foglalt állást és helyettük

a tartományi kamarák rendszerének megvalósítását kívánja.

A timisoarai ideiglenes iparkamarai bizottság úgy határozott, hogy

azt a törvénytervezetet az ország valamennyi kereskedelmi és iparkamarájának elküldi.

Citroen megbukott...

Adatok és megjegyzések a francia Ford emelkedéséről és bukásáról.

Citroen, a híres autógyáros, akit francia Fordnak neveznek, fizetésektelen lett és a nem csekély hétszázmillió frank deficit eltüntetésére a francia kormány nap mutatót egy csepp hajlandóságot sem. Még csak azt sem lehet mondani, hogy ezt a francia iparbárót a gazdasági válság tette volna tönkre. Mult évben a francia autópár csak öt százalékkal esett, a többi gyárosok, mint Peugeot és Renault, forgalmukat lényegesen emelték. Citroen arra számított, hogy új modellje, a „7 cylinder” kihúzza a sárból. Ahány francia uiság van, az mind az új modellnek a dicsőségét szolgálta írásban és képen. A várt eredmény azonban elmaradt. Citroen megbukott.

Azt mondják, Citroen zseniális ember csak azt nem tudni, hogy az autógyártásban zseniális-e, vagy a reklámgyártásban. Az ő ötlete volt ugyanis, hogy fényreklámjaival kivilágítsa az egész Eiffeltornyot. Nagyszerű reklámcsolgálat tette lehetővé, hogy Franciaország Európának az az országa lett, ahol a lakosság fejkövőjének a legmagasabb számú autó felelt meg.

Az amerikai self made man típus Franciaországban meglehetősen ritka, de Citroen a nagy amerikai pénzcsináló nemzetséghez tartozik. Szugaszti egyéniség volt; kezdő kereskedő korában, merész fellépésével ki tudta csikarni a pénzt a rejtékhelyéről.

Az első üzemtőket maguk a vevők adták össze számára. Franciaország egyik legnagyobb lapja nyújtott hitelt neki, hogy megkezdhesse a sajtókampányát. Üzemeiben közel százezer ember dolgozott hat üzemi helyen. Fémöntődei és olvasztói oly magasrendűek, hogy Amerikában sincs párjuk.

Citroen már a békeidőben a francia nagyiparos élet első vonalába került, de a világháború alatt bontakozott ki igazán. A háború alatt a francia hadügyminiszternek ajánlatot tett fegyvergyártásra és elmondotta neki, hogy miként lehet huszszor rövidebb idő alatt tízszer több löveget előállítani olyan olcsó árban, ami eddig még

nem volt. Citroen találmánya nagyszerű szolgáltatást tett a francia hadviselésnek, de Citroen nem azért kapta meg a becsületrendet. Kilenc évig és hat hónapig teljesített katonai szolgálatot, — mondja az indoklás —, részt vett hat ütközetben... A békeidőben is tudott cselekedni ezaz ember. Gondoljunk csak a szaharai expedícióra, amikor az ő autocarjai szeltek át először a homoktengert. Citroen megteremtette az összeköttetést Északafrika és a nyugatafrikai gyarmatok között és így Franciaország gyarmati terjeszkedését is elősegítette.

És most megbukott...

Ajánljuk versenyen felülálló géphajtó-és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádi, bulorszővet, plüss, atrik, butorrugó, mindenféle kárpitoskellékek. Zsák, zsinor, kötél, ponyvatomló, kender, len, és juta-gyártmányok.

Schönbberger és Grünstein R.T.

Arad új Neuman ház

SZINMEGHATÁROZÁS.

— Mondja, ez az ing, ami magán van, fehér, vagy szürke?

— Fehér. Ha szürke volna, akkor fekete lenne...

HAZASSÁGKÖZVETITŐNÉL.

— Van egy partim. A hölgynek hozománya nincs, de rendkívül megnyerő a külseje.

— Nem kell, nem adok a külsőségekre...

Grundmann
Grundmann
Grundmann
Grundmann

zárát és kilincset nem kell össze-
reszelni

összeillesztve hozza a vasalást for-
galomba

gyárt mindenfajta ajtó- és ablak-
vasalást

bevésozárának szerelésénél, ha
Grundmann-kilincset vesz hozzá,
egy órai munkaidőt takarít meg

Tegyen próbarendelést!
Kapható minden vaskereskedésben!

**KÜLFÖLDI MUNKÁSOK UTÁN KÜLÖN
TAXAT KELL FIZETNI
FRANCIAORSZÁGBAN.**

A francia kamara pénzügyi bizottsága a napokban elfogadott egy törvényjavaslatot, amely szerint mindazok a munkaadók, akik vállalataikban külföldi munkásokat alkalmaznak, különleges díjat tartoznak fizetni. Ezek a díjak a munkabér 1/2%-ától egészen 10%-ig emelkednek. A díjakból befolyt összeg 40 százalékát a francia munkanélküliek gyakorlati kiképzésének feljavitására, valamint a külföldi munkások hazájukba való viaszszállításával kapcsolatos költségek fedezésére fordítják.

**Wiederherstellung der Zünfte
in Österreich**

Welche Aenderungen enthaelt der neue Gesetzentwurf über den Bund der Gewerbetreibenden.

Die Organisation des Bundes der Gewerbetreibenden (Gewerbebund), deren Aufbau im Österreichischen Ministerrat beschlossen wurde, zeigt wesentliche Veränderungen gegenüber der bisherigen, durch die Vorschriften der Gewerbeordnung gegebenen Organisation. Das System der gewerblichen Zwangs-genossenschaften wird auch weiterhin die Grundlage bilden, doch wird sich der Wirkungsbereich der an die Stelle der Genossenschaften tretenden Zünfte stets auf ein ganzes Land erstrecken.

Den örtlichen Interessen der Gewerbetreibenden wird aber weitgehend dadurch Rechnung getragen, dass für einzelne Verwaltungsbezirke Bezirksleitungen errichtet werden, die als Organe der Zunft in deren Rahmen wirken. Die Bezirksleitungen werden in allen Angelegenheiten lokaler Natur an die Stelle der bestehenden Genossenschaften treten.

Die Zünfte bilden die Bausteine des Gewerbebundes; sie werden in sachlicher Hinsicht in Innungen, in räumlicher Hinsicht in Landesgewerbeverbänden zusammengeschlossen.

Im Rahmen der Landesgewerbeverbände können als räumliche Unterverbände für einzelne Verwaltungsbezirke Bezirksgewerbeverbände errichtet werden. Die Innungen einerseits und die Landesgewerbeverbände andererseits laufen im Gewerbebund zusammen, dessen Organe dieser Gliederung entsprechend zusammengesetzt sind.

Die Befugnisse der Organe und Ausschüsse.

Der Gewerbebund und alle seine Unterverbände sind öffentlich-rechtliche Körperschaften. Für die Behandlung der arbeitsrechtlichen Fragen wird beim Gewerbebund ein besonderer Ausschuss errichtet, bei den Zünften Arbeitgeneralesschüsse für die einzelnen Gewerbe zu bestellen. Sie sind berufen, über Kollektivverträge zu verhandeln und die Einhaltung der Bestimmungen zu überwachen. Zum Abschluss von Kollektivverträgen sind ausschliesslich die Zünfte und Innungen berechtigt, und zwar erstere dann, wenn der räumliche Geltungsbereich des Vertrages sich nicht über das Gebiet eines Landes (Wien) erstrecken soll. Zur Schlichtung von Streitigkeiten können bei den Zünften, schiedsgerichtliche Ausschüsse errichtet werden, deren Verfahren neu geregelt wird.

Der Entwurf enthaelt ferner Bestimmungen über das Verhältnis von Stückmeistern zu ihren Auftraggebern. Zur einheitlichen Regelung dieser Arbeitsverhältnisse bedarf es übereinstimmender Beschlüsse der Stückmeistersektion und der Auftraggebersektion der Zunftversammlung. Zum Zwecke des Zusammenwirkens von Arbeitgebern und Arbeitnehmern in der künftigen berufständischen Körperschaften sind berufständische Ausschüsse bei allen Zünften zu errichten. Vorläufig finden Wahlen in die Organe des Gewerbebundes nicht statt. Grundsätzlich ist jedoch den Gewerbetreibenden die Bestellung ihrer Organe durch freie Wahl eingeräumt.

**A régi céhrendszer az alapja
az új osztrák ipari közigazgatásnak**

Ausztria rendi alkotmánya az ipar terén is a történelmi múlt formáihoz tér vissza. — Milyen elveket valósít meg az új osztrák ipari közigazgatás a régmúlt idők ipari rendszeréből?

Közhatalosi jelleggel felruházott testületek lesznek Ausztria új iparos intézményei

Írta: REINHART GYULA.

Minket, akik azzal foglalkozunk, hogy Románia új ipartörvényét megszerkesszük, helyesebben, hogy erre vonatkozó kívánságainkat leszögezzük, hogy az iparosság érdekében egységesen állást foglaljunk, bizonyára érdekelni fog,

hogyan oldja meg Ausztria ezt a nehéz kérdést, új rendi alkotmányában mihodan gondoskodik a kézműipar védelméről, miképpen építi ki a kézműipar autonóm szerveit, hogy ebben mint élő organizmusban élje tovább életét az államnak ez az egyik legfontosabb társadalmi osztálya.

Az osztrák rendi alkotmányban hivatás szerint osztályozódnak az egyes foglalkozási ágak. Külön az intellektueller, külön a kereskedelem, gyárilap, kézműipar, mezőgazdaság, külön az alkalmazottak és munkások különböző kategóriái szigorúan megszabva, hogy ki, melyikbe tartozik. A parlamentbe a képviselőket nem a politikai pártok, hanem ezeknek a rendeknek különböző kategóriái küldik. Minden foglalkozási ág legfelsőbb központi szerve a szövetség (Bund), amelynek az egyes országrészekben, sőt járásokban is megvannak a megfelelő helyi szervei.

A mai iparos szervezetekkel szemben, melyek a kézműiparosságot kötelező ipartestületekbe csoportosították, Wienben minden iparág részére külön testületet állítottak fel, a vidéken pedig általános ipartestületekbe szervezték a különböző foglalkozású iparosokat.

A jövő szervezetet ismét a céhek lesznek.

Ezeknek a céheknek hatásköre kiterjed az egész országra és egy vagy több rokon-iparágak az országban iparjoggal bíró összes iparosát magukba foglalják. A céheknek járásonként exzpozitúrát, járási vezetőségei lesznek, melyek a helyi érdekeket képviselik és a cég nevében járnak el. Ezek a járási vezetőségek lépnek az ipartestületek helyébe és látják el ezek teendőit.

A céhek képezik a szövetség (Bund) alapját, amely a foglalkozások szerint szaktestületekre, központilag pedig az országos ipari szövetségekre tagozódik.

Az országos ipari szövetségek keretében az egyes járásokban alosztályok is alakíthatók. A szaktestületek és országos szövetségek képezik az

iparos szövetséget (Bund), amelynek szervei ehhez képest szerveztetnek meg.

MI AZ EGYÉSZ SZERVEK ÉS VÁLASZTMÁNYOK HATÁSKÖRÉ?

Ugy a Bund, mint a beleartozó szövetségek közhatalosi jelleggel felruházott testületek.

A munkajogi kérdések megtárgyalására a Bundnál külön választmány alakíttatik meg,

a céhek pedig minden iparág részére külön munkaadó választmányokat küldenek ki.

Ezek vannak hivatva kollektív szerződéseket kötni és azok betartását ellenőrizni.

Kollektív szerződések megkötésére egyedül a céhek és szaktestületek vannak jogosítva.

Viszályok kiegyenlítésére az egyes céheknel választott bírósági választmányok állíthatók fel. Az ezek előtt való eljárást újból szabályozni fogják.

Az új törvénytervezet szabályozza azt a viszonyt is, mely a darabszámra dolgozó mester és munkaadója között fennáll (nálunk ugynevezett szitz-munkások a szabó- és cipésziparban); ezen kérdés rendezéséhez a cég darabmunkás-osztályának és munkaadó-osztályának egybehangzó határozatára van szükség.

Munkaadók és munkások együttműködése céljából az egyes szaktestületeknel minden cég mellett külön munkaadó és munkás szakválasztmány lesz megalakítandó.

Ez idő szerint a választásokat még nem rendelték el. Alapelv, hogy az iparosságnak a választás teljes szabadsága biztosítottatik, így az iparosok akaratától függ, kikre bizzák szervezeteik vezetését.

A cégrendszabályok kidolgozása most van folyamatban. Az sincs még pontosan megállapítva, hány cég lehet állítanak fel és milyen iparágak részére, valamint az sem, melyek azok a rokon szakmák, amelyek közös céhekben egyesíthetők. Eleinte 35—40 cég felállítását tervezték, azonban a munkálatok folyamán kitűnt, hogy legalább 45—50 cégre lesz szükség.

Nagy érdeklődéssel várjuk Ausztria kézműiparának új rendszerét. Bizonyára sok megszívlelni valót találunk benne, habár egyelőre kilátástalan, hogy nálunk is hasonló módon rendeztessék a kézműipar.

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT“

BUTORZÁRAT

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSSEN.

Jogesetek a kisipar köréből

JOGOSÍTOTT-E A MUNKÁSBIZTOSÍTÓ ÍTELEKEZŐ BIZOTTSÁGA BÜNTETŐ ELJÁRÁST FOLYAMATBA TENNI ÉS ÍTELETET HOZNI?
A központi felelősségi bizottság 1870/1934. számú döntése szerint ilyen ítélkezési jog a bizottságot nem illeti meg.

A munkásbiztosító ellenőre megállapította, hogy egy munkaadó nem készítette el az alkalmazottak fizetési listáját. Ennek megállapítása után felfekette a listát és kitünt, hogy mintegy 700 lej nem fizetett meg a munkaadó kotizáció címén a folyó hónapra. A munkásbiztosító elsőfokú ítélkezési bizottsága a fellebbező jegyzőkönyv alapján és a beadott felelősségi után, hivatkozással arra, hogy a törvény 44-ik szakasza előírja a kotizációk leróvási módját, megbüntette a munkaadót. A munkásbiztosítási törvény 104. szakaszának b. pontja szerint azon a címen, hogy nem való adatokat adott be, emiatt 500 lej pénzbírságot szabtak ki.

A törvény 48-ik szakaszának második bekezdése szerint, ha a munkaadó a 44-ik szakasz szerinti leróvási nem eszközöli, a 48. szakasz szerint a munkásbiztosító jogosult fizetési meghagyást ki bocsátani, amely ellen a munkaadónak 15 napon belül kifogásolási joga van. A 15 nap a fizetési meghagyás kézhezvételétől számít.

A törvény 104-ik szakasza úgy rendelkezik, hogy ezzel egyidejűleg kihágási eljárás indítandó. A bírói és kizabása a törvény 107-ik szakasza alapján a Munkakamara hatáskörébe van utalva.

Ennek következtében az elsőfokú bizottság sem büntető eljárást indítani, sem büntetést kiszabni jogosult nem volt. Ennek következtében a határozatot a központi felelősségi bizottság megsemmisítette.

HA AZ IPARAG NEM VESZÉLYES TERMÉSZETU ÉS AZ ALKALMAZOTT BALESETET SZENVED, CSAK AKKOR ÁLLAPITANAK MEG KÁRTÉRITEST A MUNKAADÓ TERFÉRE, HOGYHA AZT A BALESET ELŐLÉZÉSEBEN VÉTKESSÉG VAGY GONDATLANSÁG TERHELI.

Egy üvegező iparos munkát vállalt. Egy megfűtött magasztatást és a hibás üvegtáblák ki- és rölését kellett elvégeznie. Az üvegtetőt meg- az ite és megállapította, hogy az három méter pitást centiméter magasságban van az altalajtól, jét, megfűtött pedig 2 méter széles. Ennek megáll- azgnie, után a vállalati munkára kiküldte segéd- A megmagyarázva annak, hogy mit kell elvé- a hely- nosát, segéd a szükséges anyagot és eszközöket mászó, szinre vitte és anélkül, hogy a ház tulajdo- ben le megkérdezte volna, a munkát elkezdte. Fel- zuhant az üvegtető fedelére, amely munka köz- következőzakkadt testének sulya alatt. A segéd le- Fed és súlyos csonttörést szenvedett, aminek adó eljéztében heteken keresztül betegeskedett. ben felépülése után keresetet indított a munka- A len. Kérte a szenvedett baleset következté- az ügy- merült kárainak megtérítését.

datlany, mester a kereset elutasítását kérte, mert vetke- ben neki van kára, amelyet a segéd gon- szott. A ságból idézett elő. Nevezetesen annak kö- dása- llatában, hogy a segéd az üvegtetőre felmá- lett, és ott akart dolgozni, az üvegtető beszaka- az, miatt neki majdnem új tetőszerkezetet kel- rolt készítése. A tetőszerkezet üvegezése nemcsak ezen munkából származó jövedelmét emész- tette fel, hanem még 4000 lei kárt is okozott neki, amelyet nem kér az alkalmazottól, mert habár gondatlanul járt el, a szenvedett baleset folytán anyagilag úgy is kimerült és a követelés behaj- hatósága is kétséges.

A segéd, aki az üvegtető javítására lett ki- küldve, nem várta meg, hogy a munka mikénti elvégzésére utasítást kapjon. Enélkül is azonban, mint szakember tudta és tudnia kellett, hogy egy üvegtető az ő testének sulya alatt szükségszerűen

„Egész Európában Románia vezet az iparcikkek árainak diszparitása terén”

„Nem a termelő gyár, hanem a tőkeerős kijárók importálnak”. — „Mesterségesen emeli a jelenlegi kormányzati rendszer a hazai gyártású iparcikkek árát”.

Az UGIR oradeai tagozatának lesújtó megállapításai arról a rendszerről, amit a hazai gyáriparra kényszerítettek...

Közelmultban az UGIR oradeai tagozata rendkívüli választmányi ülést hívott össze a kontingentálási rendszer lehetetlensége és az ezzel kapcsolatos fenyegető munkanélkü- liség elkerülése miatt.

A gyűlésen elhangzott panaszokat és fel- szólalásokat jegyzőkönyvbe foglalták és a taggyűlés Weisz Kálmán nagyváradi textil- gyárost bízta meg, hogy memorandumot ké- szítsen s abban felsorolja a mai tarthatatlan rendszer hibáit.

A gyűlés után alkalmunk volt beszélgetni néhány olyan nagyváradi gyárossal, akit igen súlyosan érint a kontingentálási rendelet.

Áruik a vámnál hevernek hónapok óta, munkásait pedig ennek dacára, elbo- csátani kénytelenek.

A beszélgetések során a mai rendszernek né- hány számottevő hátrányát a következők- ben látjuk összpontosítani.

A kontingentálási rendszerrel abnormá- lis bürokrácia létesült, amely rengeteg pénzt s időt emészt fel és akkor, amikor Románia az ipari termelés racionalizálására törekszik, nem érdeke, hogy mesterségesen emelje a ter- melési költségeket és ezáltal természetesen az ipari cikkek árát.

Európában ugyancsak Romániában a leg- nagyobb az ipari cikkek árainak disz- paritása.

A mai rendszer szerint a behozott nyers- anyagot hónapokkal előre kell kifizetni: hitel nincs;

ez nem hogy a valuta védelmét szolgálja, hanem azt csak leronthatja, mert az ipari nyersanyagért, amit a gyárosok importálni kénytelenek, annak értékét azonnal ki kell fizessék, ahelyett, hogy hosszú lejáratu hitelle vásárolnának.

Ez természetesen valutaszükségletet és ezzel egyidejűleg valutahiányt idéz fel. Ezt súlyosítja az a tény, hogy minden gye- nább belföldi fizetési eszköz — így például a lej — erős külföldi valutával támasztanak alá; példa erre az USA valutája, amely azon- nal óriási mértékben zuhant, amint Francia- ország az aranyköveteléseit onnan kivonta.

A hitel beszüntetése tehát nemcsak hogy nem védi a valutát, hanem első sorban árt annak és csakis a nagytőkék érdeke.

Az ipari termelők azonban, akiket a sze- rencsétlen kényszerszűkítési törvény rendelkezései tőkéiktől amugyis megfosztott, nem tudnak importálni és ez a magyarázata an- nak, hogy

a különböző címek mögé bujtatott és nagytőkével rendelkező kijáró vállalatok lesznek az „importőrök”.

Az általuk minden szakértelem nélkül im- portált fonslat például 20—25 százalékkal drágábban vásárolja meg a gyáros, mintha ahhoz közbenjárók nélkül jutott volna hozzá, illetve eredeti összeköttetéseinél szerezte vol- na be. Természetesen

be kell, hogy szakadjon. Az ilyen munka kizáró- lag magas létra alkalmazásával végezhető. Amint azt állandóan ilyen magasságú üvegtetőknél így is végezték az iparos. A segéd tehát gondatlan- ságáért saját maga felel. Az adott munka nem volt veszélyes természetű és a közben előálló balesetért csak akkor felelne, ha az ő gondatlan magatartása avagy vétkessége folytán állt volna elő a baleset. Tekintettel pedig arra, hogy arra

ezek a legális és illegális költségek, köz- benjáról hasznok, a termelést őrítési mó- don megdrágítják és az amugy is sok te- her alatt roskadozó fogyasztók nyakába újabb terhet rónak.

Szinte hihetetlen, hogy az állam tűri, hogy mindenféle címek mögé bujtatott érde- kektiségek kedvéért az amugyis tönk szélén álló fogyasztókat az összeroppanásig kiuzso- rázzák.

A magas árak a fogyasztók képességét csökkentik s ez ismét a nemzeti termelés csökkentésére vezet.

A mai iprai rendelet szerint az import- őrnök hónapokkal azelőtt, mielőtt áruját lát- ná, illetőleg mielőtt áruja az országba érke- zék, ki kell fizetnie annak árát. Az áru többé vissza nem küldhető, aminek eredménye azu- tán, hogy az összes külföldi selejt-árunak Románia lesz az átvévo piaca. A már említett ujdonsült importőrök és alkalmi társulatok — amelyek az import korlátozása óta létesül- tek és akikre a külföldi eladó, mint állandó vevőre amugysem számít — lehetővé teszik, hogy a külföldi eladó azt a nyersanyagját küldje, amely a leggyengébb kivitelű és amelyet más országban mint regulár árucik- ket talán már el sem tudna adni. Lehet, hogy vannak becsületes eladók is, az ilyesmire azonban üzletembernek bázizni lehetetlen, mint ahogy lehetetlen az is, hogy az ilyen im- portrendelet megszövegezői valamit is ven- nének vagy kifizetnének, mielőtt az áru mi- nőségét látnak.

Komoly gyáripárt csak pontos, előzetes gyártási terv szerint lehet vezetni, idejeko- rán kell a szezoncikkeket elkészíteni. A mai rendszer mellett, amikor hónapokig húzódik a nyersanyag behozatala, megtörténik, hogy a tavaszi cikkekhez szükséges nyersanyagot télen, a télihez szükséges nyersanyagot pedig nyáron, tehát éppen fordítva kapja meg a termelő, bizonytalan és esetleg csak az utol- só percben érkező engedély alapján, amely az állandó munkabeosztásokat teljesen lehe- tetlenné teszi. A nyersanyag rendszertelen behozatala kényszerszűkítéleteket, hol pedig túlorafizetést okoz, ami ismét regle-emelke- dést von magával, amit végül csak a fogyasz- tó fizet meg.

Ez tehát a helyzet az új kontingentálási rendelet körül.

„Valuta-védelem” — mondják —, de vaj- jon milyen kárt szenved a valuta védelme, ha az engedélyt és a behozható mennyiséget ide- jekorán s nem teljesen elkésve kapja meg a gyáros?

Az UGIR minden erejét megmozgatva hatalmas akcióra készül.

A vezér-elv: A kontingentálási rendszer lehetetlenségeinek kiküszöbölése, a fenyegető munkanélküliség, a százzszámra elbocsátott munkások munkához juttatása és — ami a legfontosabb: a kijárók hadának letörése.

nérve semmi bizonyíték nincs, hanem éppen ellen- kézőleg igazolva van a segéd szakszerűtlen és gon- datlan eljárása, kéri a kereset elutasítását.

A bíróság, miután megállapította, hogy az íté- men veszéllyel nem járt, és hogy a munka el- végzési módjának megválasztásában a segéd volt gondatlan, a keresetet alaptalannak nyilvánította és azt elutasította.

Közl: Dr. Kele Sándor ügyvéd Arad.

HOGYAN ÉPÍT A MAI OLASZORSZÁG?

Mussolini 30 éves építési tervezete évi 7100 millió lejt fordít építkezésekre a középítkezéseken kívül. — Az olaszországi építési tervgazdaság Itália valamennyi kisvárosát és falusi magánházait, sőt a tavalyi épületekre is kiterjeszti az állami tüke gondoskodását. — 220 milliárd lejnek felel meg az az összeg, amit ez a harmincéves terv az olaszországi építőiparnak juttatott

A PÉNZ ARRAVALÓ, HOGY FOROGJON...

Irta: OSISZAR LAJOS.

Még ma is fülemba cseng a németországi munkaügyi miniszter nagyszerű kijelentése, melyet a „Berlini Nemzetközi Építészeti Kongresszus” alkalmával tett:

„Az építőipar az egyedüli tényező, amely képes a közgazdasági élet összes ereit felduzzasztani és az összes kereső kategóriákat munkával ellátni.”

Ezeknek a tömören kifejezett gondolatoknak követését tartja kormányzati programjának Mussolini, aki a legnagyobb polgári alkotója ma az egész világnak. Mint igazi konstruktív elme.

Mily kicsinyes szemszög nyílvánul meg ezzel szemben a mi kormányunk pénzügyminiszterének ama intézkedésében, mely szerint új épületeink adómentességét eltörölte, mert indoklása szerint

„Az építés a készpénzt elfogyasztja a bankokból a kereskedelem és hitelélet elől”.

Ezt a kormányzati elvet nem lehet megérteni és különösen óriási az antagonizmus a fentebb idézett német felfogással szemben, amely éppen minden kereskedő kategóriának az ereit véli felduzzasztani az építés által.

Az a szomorú, hogy finanszírozásunknak teljesen antikonstruktív intézkedése ellen nincs appelláció. A többi miniszter nem szól bele a kérdésbe. Ez szerintük szakügy. Pedig hát az általános gazdasági élet gyökerét és lényegét illetően, az építkezés problémáját fontos kormányzati programpontra kellene tekintenie az államminiszerium minden tagjának.

A mi pénzügyminiszterünk tétlenségre kárhoztató felfogásával szemben Olaszországban Mussolini miniszterelnök rendeletére mérnökök, építésszek járták be az egész országot, jegyzékbe vették a dűledező tanyákat, javítandó épületeket, kiszáritandó mocsarakat, szabályozható vizeket és amikor ezzel készen voltak,

megszületett a Ducenek a kisvárosi házakra és tanyai épületekre vonatkozó rendelete, mely szerint 30 év alatt újra építendő az, ami ki nem javítható és reparálható, megújítandó, ami javításra szorul

Aki Olaszország városait bejárta, tudja, hogy milyen óriási tömege szorul javításra az olasz házaknak. Epp most olvassuk, hogy Velence műzeálisnak tekinthető klasszikus épületei megmozdultak a cipőkön. Milliárdokba kerülne a javításuk. De más városokban sem különb a helyzet. Aki pl. Brindisiben járt a háború előtt, olyan hatalmas lerongyolt háztömeget láthatott itt, ami példa nélkül álló. Évezetek óta nem látott itt egyetlen ház még csak meszelést sem. Mint ha rommá kíváncsoznának a tanyák eredetileg is vakolatlan épületei, melyek a Tagliamento és Piave ököi nagyságu folyami köveiből emeletesen épültek, téglával vegyesen, 24 cm. vastag falakkal, téglaburkolatra helyezett és kupáscserépek-ből összefordított lapos fedelékkel.

140.000 házat télt az összeírás lebontására, hogy helyébe 2 szoba, konyha, kamara, istálló, kocsiszín és más melléképületekből álló új, modern, higiénikus házakat építsen Mussolini. Ezzel a parasztot kívánja megajándékozni, Olaszország őstermelőit.

475.000 ház lakható, de igen alapos javításra szorul. 930.000 a tanyai és falusi házak száma, melyek kisebb javítást igényelnek.

Mussolini 30 éves terve leiben mintegy 220 milliárd összeget szánt a restaurációkra, évente kerekben mintegy 7.100 millió lejt tevő összeget, tehát annyit, amennyi Románia évi költségvetésének egyharmada.

Az építőipar el lesz tehát látva munkával a Duce jóvoltából 30 évre ebből az egyetlen alap-

Harminc százalékos a drágulás az iparcikkek hazai piacán

A mezőgazdasági piac árai változatlanok. — Különösen a ruházódási cikkekben érezhető a drágulás.

Egyes külföldi iparcikkek eltűntek a piacról..

Ruházódási cikkekben és az ipari termékekben az áremelkedés általában megtörtént már. Most már állandónak tekinthetők az új árnormák, amelyek

általában harminc százalékkal magasabbak.

Nemrégiben még egészen divatos formájú, az elsőrendű minőséggel azonos fazonu, gyári cipőt lehetett vásárolni 275 lejért. Ilyen áru cipők most is vannak még a piacon, de az olcsó szériának már semmi köze sincs a divatos formához. Általában az árak nem lettek drágábbak, amennyiben a régi háromféle árbeosztás megmaradt: 500, 600 és 700 lej körül mozgó szabott árakkal. Olcsó cipők azonban nem igen vannak a kirakatokban, a 270—350 lej közötti cipőáru kimúlt a piacról... Általában ugyanez a helyzet a textilárunknál is:

a ruházódási cikkek az egész vonalon megdrágultak.

Még a belföldi produktumok is. Komoly drágulás észlelhető egyéb ipari

termékek árainál is. A nehézipart elhalmozták rendeléssel és így a gyárak már nem tudnak oly prompt gyorsasággal szállítani, mint eddig. Az amugy is emelkedő ártendencia tehát csak fokozódott azzal, hogy

a gyárak kínálata megcsappant a változatlanul érdeklődő kereslettel szemben.

Mezőgazdasági termékek terén nem észlelhető különösebb drágulás. Az árak változatlanul alacsonyak.

A külföldi árucikkeknek egészen határozott formában észlelhető a drágulás.

Eltérően a belföldi gyártmányoknál mutatkozó drágulási tünettől, vagyis, hogy az olcsó árú cikkek eltűntek a piacról, a külföldi áruk általában megdrágultak, még azok is, amelyekből pedig az új behozatali rend életbe léptetése előtt megfelelő raktár volt belföldön. Itt bizonyos spekuláció észlelhető.

Egyes belföldi produktumok egyszerűen eltűntek: nem lehet őket behozni. Az eltűnt cikkek között van olyan, amelynek eltűnése csak átmeneti jellegű, de van olyan is, amelyet egyhamar valószínűleg egyáltalában nem látunk viszont.

A fűszer- és gyarmatáru üzletek különösen erősen érzik az új behozatali rend hatását, mert e téren számos behozatali cikk beszerzése vált az eddiginél is súlyosabbá, vagy éppen lehetetlenné.

DROHUNG.

— Zum Kuckuck wo bleibt denn der Mann, der mir die hundert Schilling versprochen hat? Wenn der nicht bald kommt, dann soll er sein Geld meinetwegen jemand anderen pumpen!

MEGSERTEETTE.

Egy osztrák tiszt hevesen udvarol egy kis szílnőnek. Együtt vacsoráznak, azután haza mennek a művész lakására.

Mielőtt kenyértörésre kerülne a sor, a művész így szól:

— Minden jól van, kedvesem, de beszéljünk talán előbb az anyagiakról.

A tiszt méltatlankodva szegi fel a fejét és nagybúszkán mondja:

— De, kérem, művész, csak nem gondolja, hogy egy osztrák tiszt ilyesmiért pénzt fogad el?

„Iparos Otthon” vendéglő

Ajánlom kiváló és olcsó konyhánkat, olcsó déli előtti zóna, abonoma- és menürendszerrel. — Házaikon kívüli ételkihordás. — Többféle hegy-aljai borok. — Állandó zene.

Szombat és ünnepnapokon a diszteremben táncos esték.

Elfogadom banketteket, esküvői ebédek és vacsorák megrendezését, amelyeket a legizlésesebben állítok ki. A vendéglői szakmában szerzett két évtizedes tapasztalataim biztosítékot nyújtanak arra, hogy vendégeim mindenkor a legkellemesebb szórakozást találják meg vendéglőmben.

Az Iparos Kulturházban való bármilyen előadások, mulatságok, tea- és táncestélyek megrendezésénél a legnagyobb előnyt nyújtom jótékony egyesületeknek, kulturális és sportkluboknak.

Szíves mindenkorai pártfogást kér

HAGYÓ JÓZSEF
vendéglős.

Miért káros a kamarák legújabbban tervezett reformja?

Mit tartalmaz Conciatu timisoarei iparkamarai költőház tervezete, amelyet Leon alminiszter is elfogadott?

Csak Braşov, Cluj és Timişoara lennének kamarai központok

Több ízben megemlékeztünk már a kormány kereskedelmi alminiszterének, a cluji Leon professzornak arról a tervéről, hogy a működésben lévő mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari, valamint munka-kamarák teljes megszüntetésére tartományonként Gazdasági Tanácsokat létesít. Az alminiszter tervét, amely a fascista olasz gazdasági szervezet már megvalósított, de nem próbált ki, általános ellenszenv fogadta s a miniszter ennek hatása alatt le is tett róla. Elfogadta azonban Conciatu timisoarei kamarai titkár egy törvénytervezetét, amely még hátrányosabb az érdekképviselők közösségére, mint az eredeti gondolat. A Leon-féle gazdasági-tanácsok magasabb tanácsadó és véleményező szervek lettek volna, amelyek mellett mezőgazdák, kereskedők, iparosok és munkások a gazdasági élet fontosabb gócpontjain megtalálták volna érdekképviselői szerveiket, a Conciatu-féle terv szerint azonban olyan városok mint Arad, Oradea, Satu Mare, Braşov, Tg-mures, Sibiu megfosztatnának minden kamarától, mert Erdélyben csak három kamarai szerv maradna: a tulajdonképeni erdélyi, a Körös-vidéki (Cluj) és a bányási (Timişoara), de ezek mindegyike magában foglalná a vidéknek mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari és munkaiügyi érdekeltiségét, tehát

már szervezetnél fogva életképtelen lenne s működése bénaságra volna ítélve.

A kamarák jogosan arra hivatkoznak, hogy egy teljesen bizonytalan kísérlet kedvéért nem szabad évtizedes multu és tapasztalatu szervezeteiket megszüntetni, amelyek ma már teljesen összenőttek azokkal a gazdasági tényezőkkel, melyeket képviselnek. Azonkívül pedig ezeknek a szak kamaráknak tekintélyes vagyonuk is van, amit nem hajlandók idegen kézre adni. És ha nagyvonalu közös kérdésekben a tervezett gazdasági tanácsok jobban tudnának esetleg megoldást találni, a gazdasági élet hétköznapi egész sereg másodrangú problémákkal járnak, amelyeket csak a jelenlegi kamarák tudnak elintézni.

A Conciatu-féle terv szerint, amelyet Leon miniszter magáévá tett, a következő városokban alakíttatnának Gazdasági Kamarát:

Bucureşti, Constanta, Galaţi, Chisinau, Iasi, Cernăuţi, Cluj, Timişoara, és Oradea.

A munténiai kerülethez tartoznának: Ilfov, Dâmboviţa, Vlaşca, Teleorman, Prahova, Ialomiţa, Buzău, Muscel és Argeş megyék.

Olténia, Dolj, Gorj, Vâlcea, Olt, Mehedinţi és Romana megyékkel.

Moldova, Iasi, Botoşani, Fălciuceni, Vaslui, Tulcea, Roman, Neamţ, Fălciu és Bacău megyékkel.

A dunai kerület Covurlui, Brăila, E. Sărat, Tecuci, Putna és Ismail megyékkel.

A Bányás Timiş-Torontal, Caraş-Severin, Arad és Hunedoara megyékkel.

A Körös-vidéki Cluj, Turda, Bihor, Sălaj, Satu-Mare, Maramureş, Năsăud és Someş megyékkel.

Az erdélyi kerület Braşov, Făgăraş, Sibiu, Alba, Târnava Mică, Târnava Mare, Mureş, Odorhei, Trei Scaune és Cluc megyékkel.

Bucovina, Cernăuţi, Storojineţ, Rădăuţi, Câmpulung, Suceava, Dorohoi és Hotin megyékkel. Basarabia Lăpuşna, Bălţi, Orhei, Tighina és Cetatea Albă megyékkel.

Minden egyes gazdasági kamarának öt ügyosztálya lenne és pedig: mezőgazdasági, munkaiügyi, kereskedelmi, ipar és kézműipari osztály. A tiz kerületi kamara felett áll az országos gazdasági tanács, mint legfőbb irányadó szerv. Ennek a gazdasági tanácsnak, amely különben régi követelése az UGIR-nak és törvényileg meg is szavazták évekkor ezelőtt, de nem alakították meg, — az lenne a hatásköre, hogy minden készülő gazdasági jellegű törvényjavaslatot a kormány köteles lesz véleményezést végeztet eláje terjeszteni.

A tervezet értelmében a gazdasági kamarák-ról szóló törvény megszavazásáig a jelenlegi ka-

marák interimár bizottsága alatt maradnak és sokak szerint ez az egész reformnak a tulajdonképeni intenciója. A kormány már közel egy éve halogatja a szak kamarai választások kiírását és most meg akarja hosszabbítani ezt az átmeneti helyzetet. Ezzel szemben a kereskedelmi és ipar-kamarák szövetsége ismételtén arra az álláspont-

ra helyezkedett, hogy a kerületi kamarákra semmi szükség nincsen és az olasz példát Romániában már csak azért sem lehet alkalmazni, mert itt egészen mások a gazdasági viszonyok. Ehelyett a kamarák szövetsége, amelyet különben az új tervezet szintén halálra ítél, követeli a jelenlegi kamarai törvény módosítását az előző helyzethez való visszatérés értelmében és mielőtt a reformot a parlament megszavazza, azonnal meg kell ejteni a választásokat.

Ezek után a gazdasági élet érdeklődéssel várja, hogy a kormány tülteszi-e magát az érdekképviselők harcias önvédelmi akcióján és az érdekeltek akarata ellenére is megcsinálja inkább politikai háttérű reformját, vagy pedig belátja, hogy a naponta kieszt újabb és újabb korlátozásokkal amugyis megbénított gazdasági életet nem kell még jobban elkészeríteni és felesleges kísérletekkel nyugtalanítani.

Kizárólag kisiparosok vehetik igénybe a jövőben a nyilvános árlejtések kisipari kedvezményeit

A pénzügyminiszter véget vet az anomáliának, hogy mindenki részesül az állami árlejtések kisipari kedvezményeiben, csak a kisiparosok nem jutnak hozzá, hogy megkapják.

A pénzügyminisztérium kebelében működő árlejtési osztály valamennyi minisztériumnak körlevelet küldött, amely

a kisiparosoknak nyilvános árlejtéseken való részvételét szabályozta.

A körlevél tartalma a következő:

— A kisiparosok részére a nyilvános árlejtések alkalmával biztosított előnyök tekintetében utóbbi időben különféle elvi eltérések történtek a rendeletektől, amelyek nemcsak az államnak vannak kárára, hanem egyes pályázók érdekeit is érintik, mert olyanok is megkapják a kisiparosoknak biztosított előnyöket, akik sem nem kisiparosok, sem nem kézműves munkaadók.

Felkérjük ezért az összes minisztériumokat, hogy bármely meghirdetendő közmunka árlejtésénél szíveskedjenek

a Kisiparosok Szövetségének tagjait, vagy a kézműves munkaadók kiküldöttjét meghívni, hogy igazolják, vajjon a kisiparos címen pályázóknak joguk van-e a biztosított előnyökhöz, azaz ahhoz, hogy csak 3 százalék biztosí-

tékot kelljen letenniük, továbbá, hogy 5 százaléknál magasabb árakat számíthatnak.

Akik ezeket az előnyöket igénybe akarják venni, azoknak

bizonyítanok kell, hogy valóban kisiparosok vagy kézműves munkaadók, továbbá, hogy a megpályázott munka tekintetében iparengedéllyel rendelkeznek.

Közelebbi megjelölést a munkakamaráról szóló törvény 1. szakaszának 2. bekezdése foglal magában, mely szerint:

Kézműves munkaadók azok, akik valamely ipariskola végzettjei, valamint azok, akik külön iparengedély alapján üzik iparukat, feltéve, hogy vállalatukban legfeljebb hét munkást, vagy legfeljebb 10 lóerős motorerőt alkalmaznak.

Nagy vállalatok, gyárak, mérnökök, építésszek akkor sem élvezhetik a biztosított előnyöket, ha a Kisiparosok Szövetségének tagjai, vagy a Munkakamarának ilyen címen választói.

DIE SPRACHE DER LIEBE.

— Ah, Zita, dein Mund ist so klein, dass ich mit einem Kuss gar nicht zufrieden sein kann.

Ne felejtse el!

A „MERCUR“ cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns

cipőt kaphat

olcsó árban!

FELHABORODOTT KORCSMAROS.

Mindössze két vendég ül egy külvárosi kis-korcsmában Egyszerre csak hivatják a főnököt és panaszkodnak:

— Nézze, főnök ur, intézkedjék, ez a pincér egy arrogáns, goromba fráter.

A főnök odahívja a pincért és rászól:

— Szégyelje magát! Két vacak vendég lézeng az egész lokálban és maga még ezeket se tudja gorombáskodás nélkül kiszolgálni.

ERFAHRUNG.

— Herr Kollege, warum schleppen Sie denn eine solche Riesenschachtel Konfekt mit nach Hause?

— Sicherheitshalber, Herr Kollege; mein Frauchen hat mir heute morgen einen Kuss gegeben — da weiss ich entweder hat sie Geburtag tag — oder es muss heute unser Hochzeitstag sein. . .

Mivel kedveskedik a legújabb szélsőséges londoni női divat?

Haj-monogram a homlokon, festmények a körmon és könyv, amely — retikül...

Londoni divatjelentés szerint az új esztendő „divatreceptje” tulmely minden eddigi divat fantasztikumon. Amióta London elragadta a vezetést a különködő női divat területén Páris-tól, egymásra dobja az ámuló hölgy-világ szeme elé hihetetlen újdonságait.

Mindenekelőtt be kell számolnunk a „kezdőbetű örületéről”. Kezdetben, a szezon elején, a táskákon, retikülökön hordták a hölgyek kezdőbetűket, azután rárakták a kezdőbetűket az övekre, kesztyűkre, kalap oldalára s most végül rákerül az — a homlokra is!

Ugy tessék ezt érteni, hogy a jövő szezonban

a hölgyek saját hajukból kiformálva fogják hordani nevük kezdőbetűit — a homlokukra ragasztva.

Hogy honnan ered ez az ötlet? Hát csak onnan, hogy most divatos kicsiny, homlokból kikerülő kalapocskák teljesen szabadon hagyják azt az óriási területet, amely az agyvelőt takarja s ezt a területet igyekeznek most „benépesíteni” a női divat irányítói.

A betűk „kiformálásának” módját éppen most tanulmányozzák a londoni női fodrászok, akik közül többen társultak is — híres női kalaposokkal. Az új betűk épségben tartására ugyanis szükség van bizonyos egészen finom fátolyanyag használatára is, amelyet a „betűfésülés” után alkalmaznak a fejtetőre s fogják le vele a már odaragasztott betűhajtincseket a homlokon. A betűk tehát nem fognak „elcsuszni”, vagy „félrefordulni”, nem fog például egy „R” betű „B” betűvé válni, stb. Hír szerint ettől az új betűörülettől várják az angol fodrászok kissé hanyatló iparuk felfrissülését, felvirágzását.

A másik fantasztikum tipikusan nyári dolog lesz. A szandáldivat továbbra is megmarad, sőt a láb körmeinek festése is — de nem az eddigi formában.

szépségkülönböző figurákat, diszket fognak a lábukra festeni

az ujjonnan nekiinduló pedikűr-ípar művészei. Többnyire virágokat, csokrokat, amelyek a hölgyek ruháinak színeivel fognak összevágni.

Végül pedig itt van — a „könyvdivat”. Ez azután a legérdekesebb és a legkülönlegesebb. A hölgyek jövőre sem retikült, sem bevásárlótáskát, sem más hasonló dolgot nem fognak a kezükben tartani, de minden esetben — még estélyeken is — könyvet! Egy helyes, vékony, de „formás” külső könyvet, ami jelképezni fogja, hogy a „divat” az intelligens mesgék felé hajlik. Ez a könyv természetesen csak „maszk” lesz, semmi egyéb, mint a kizárólag legújabb formája! Londonban ugyanis annyira divatba jött, hogy minden hölgy kezében könyv van a földalattin, az autóbuszokon, a taxikban, hogy — ezzel kellett a divat irányítóinak „kifejezni” a könyv vágyának legújabb megnyilatkozását.

Az új „könyvek” természetesen tartalmazni fognak mindent: pudert, ruzst, cigarettát s ha éppen olvasni akar a hölgy, akár — betűt is.

SZESZELYES KIMENŐ.

A betűről otthon összepakolja szerszámaint és elbucsukszik a feleségétől.

Az asszony az ajtóból még utánaszól:

— Aztán nehogy megint három évig kimaradj nekem.

Aradi Iparosok Hitelszövetkezete ujévi ajándéka

Leszállították két százalékkal úgy a váltó mint a folyószámla tartozások kamatait

Már a régi egyiptomi álmoskönyvben meg vagyion írva, hogy ajándékot kapni igen jó. Azóta azok, akik igényt tartanak ajándékokra az ünnepek előtt sódárogva várják s találgtatják, vajjon beteljesedik-e szívük vágya, lesz-e valaki, aki meglepetésben részesíti, vajjon eltalálja-e kívánságait. Az ajándékozások rendszeresen a családi körön belül történnek, hiszen éppen az a mély szeretet, amely a családot összeköti, váltja ki az ajándékozás vágyát, örömet okozni azoknak, kiket a vérségi kötelék fűz egybe.

Ilyen nagy családot képez Aradon az iparosok hitelszövetkezetének 1300 tagja, akiket a szövetkezeti eszme fűz össze szorosan, méltán várja el a igazgatóságtól, melyet a közbizalom helyezett a vezetőségbe, miként gondoskodnak a tagok jólétéről, milyen ajándékokkal lepik meg őket az újév alkalmából.

Ezzel a meglepetés nem is maradt el, az igazgatóság úgy határozott, hogy tekintve a súlyos gazdasági viszonyokat, mely a tartozások magas kamatozását nem bírja el, leszállítja a kamatlábát két százalékkal úgy a váltó mint folyószámla tartozásoknál, hogy megkönnyítse ezáltal a tagok terheit és kérésükből a kamatokon felüli törlesztésre is maradjon. Megtehetette ezt annyival is inkább, mert a szövetkezetnek nem célja busás osztalékok és tantiemeket kifizetni, hanem elsősorban a tagok érdekeit szem előtt tartva, azokat olcsó hitellel ellátni, amely kötelességének ezideig a hitelszövetkezet a legnagyobb mértékben eleget tett.

A szövetkezet tagjai bizonyára jókor, örömmel veszik tudomásul a kedves újévi ajándékot és még fokozottabb lelkesedéssel tömörülnek a szövetkezet körül. Megértésre talál az igazgatóság gondossága, ami csak növelni fogja a tagok és igazgatóság között fennálló bensőséges viszonyt, mely alapja az eredményes működésnek.

A kis ajándékok tartják fenn a barátságot és teszik azt bensőségesé, de növelik egymásmind a bizalmat is, amely a kölcsönösségen alapul. Ezt a kölcsönös bizalmat fenntartani volt mindig egyik legfontosabb szempontja az igazgatóságnak, mely megértéssel és szeretettel vezette a hitelszövetkezetet, mindenkor szem előtt tartva, hogy a szövetkezet van a tagokért és minden elhatározásában és cselekedetében egyszül és kizárólag a tagok érdeke a döntő tényező. Ez volt most is cselekedetének rugója, áldozatot hozott a tagok érdekében, elvárva, hogy ezt hűséggel és szeretettel fogják a tagok meghálálni.

Mi jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének igazgatósága a helyzet magaslatán állott, mikor a kamatleszállítást elhatározta.

Másfélmillió állami megrendeléssel jutalmazták a satumarei fa és fémipari iskolát...

A különös „jutalom” élénk visszatetszést keltett a helybeli iparosok között.

Anghelescu közoktatásiügyi miniszter satumarei tartózkodása idején meglátogatta az ottani faipari szakiskolát. A miniszter annyira meg volt elégedve a látottakkal, hogy visszaérkezve a fővárosba, átiratot intézett a belügyminiszterhez és kérte, hogy

a belügyminiszter a satumarei vármegyeháza butorberendezési munkálatait, a nyilvános árlejtés mellőzésével adja ki a faipari szakiskolának és az iskola műhelyének juttassa a másfélmillió állami megrendelést.

A belügyminiszter már el is küldte az ilyen értelmű leiratot a vármegye időközi bizottságához.

A miniszter akarata parancs.

A megrendelést most már egészen bizonyos, hogy a faipari szakiskola kapja. A faipari szakiskola műhelye valóban gyönyörűen dolgozik. Diákok, az iskola növendékei dolgoznak itt kitűnő tanáraik irányítása mellett és munkájuk művészi.

De ugyanilyen szépen dolgoznak a satumarei iparosok is. Csak éppen sokkal több gondnal. Az iparosok ugyanis fizetnek adót betegségélyzöt, viselik az összes állami és városi terheket.

Soha senki sem kérde meg tőlük, hogy miből. A faipari iskolának viszont az iskola fenntartására kell a pénz. De miért nem ad az állam megfelelő segélyt ennek a kitűnő iskolának? Miért segítyez úgy, hogy kiveszi egy sereg adófizető román és magyar iparos szájából azt a reménybeli kenyeret, amelyet a másfélmillió munka délibábja megcsillogtatott előttük?

Amikor a miniszter leirata nyilvánosságra került, a város iparossága hallatlanul felháborodott. Tiltakozott a protekció ilyen irányu megnyilvánulása ellen. Küldötséggileg keresték fel a vármegyei prefektust, aki mindent megígért. A vármegyei időközi-bizottság látva azt a nagy felháborodást, amit ez a leirat kiváltott, olyan értelmű határozatot hozott, hogy

„tájékoztatás céljából” bekéri az ajánlatokat a satumarei iparosoktól is.

Ez a határozat nem biztatja sok jóval az elkeseredett iparosokat. Nem est várták. Nem tájékoztatás céljából kívánnak ajánlatot tenni. Ellenkezőleg.

Megrendelés céljából.

Azt mondják ezek az iparosok, hogy a diákok tanuljanak, de ne az iparosok bérén.

MOZGÓSITASKOR TÖRTÉNT

Mikor a háboru kitört, véletlenül Pesten időzött egy galíciai zsidó is, aki belesodródott a tömegbe, amely éppen a mozgósítási parancsot olvasta.

A galíciai nem tudta, miről van szó, de látta, hogy nagy az izgalom. Megszólított egy mellette álló urat és a plakátra mutatva kérdezte:

— Mondja, kérem, jó ez a zsidókra?

NEMES FELHABORODÁS.

— Kidobtam a mosónét, mert lop, mint egy szarka.

— Mit lopott?

— Két finom szalvétát a Palaceból, három gyönyörű törülközőt a Fehér Keresztből és négy vadonatúj lepedőt a Vadászkiirtból.

SZAVAHÍREI

Kohn és Grün diskurálnak. Arról van szó, hogy milyen gazdagok voltak ők régen.

— En, — mondja Kohn, — valamikor a száját kocsimon jártam.

— Igen, — feleli rá a Grün, de azt a másod tölta.

JULIU LINK

Dentist—Fogász

diplome medaille

Timisoara, I. Sft. Gheorghe, No. 6.
(v. Arany Szervas-épület)

Világos, 3 részből álló nagyobb

udvari műhely

bádogos, címféső, butoraszialos, kefékötő, bőrdőző, kárpitos műhelynek

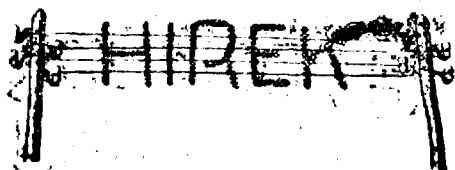
azonnal kiadó

Kneffel házban. Bul. Reg. Ferdinand I. 27.

Culori preservative **CONTRA**
HELLONIUM **RUGIENI**

product de calitate pt.
fond şi de acoperit
in toate nuanşele

Cereţi
seriete speciale! **HEL-LA** Laborator
Chimic Arad
Strada Eminescu 27.

AZ IPAROS

Tegjelenik minden pénteken

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknél ártengedmeny.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrişilor-Iparos Otthon.

MEGHALT A TIMISOARAI FODRÁSZOK ELNÖKE

Timisoara város iparos társadalmának jólismert tagja költözött el az élők sorából. Bauer Béla belvárosi fodrászmester halálával. Bauer az Ipari Munkaadók Szindikátusa fodrászcsoporthoz tartozott és életének hatvankilencedik évében hirtelen halt meg. Halálát felesége, született Kertész Matild, fogadott fia Illicea Péter és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése kedden ment végbe nagy részvét mellett.

Téli ruhákat és kabátokat legszebben

fest és tisztít

KNAPP

Strada Episcopul Radu 10.
Fiók: Strada Bratianu 11.

ÚJ VEZETÉS ALATT AZ ARADI IPAROS OTTHON VENDEGLŐJE.

Az Aradi Iparos Otthon vendéglője múlt hó 23-án nyílt meg Hagyó József vezetése alatt. Hagyó József neve nem ismeretlen a nagyközönség előtt, — két évtizede működik szakmájában és évekig vezette a lipovai Central-kávéházat, amely az ő vezetése alatt virágzott fel. Az iparosközönség hamarosan szeretetébe fogja fogadni Hagyót, aki nemcsak mint szakember kiváló, hanem egyben igen jó modoru, szimpatikus ember is. Hagyó József minden valószínűség szerint rövidesen a város egyik jóménetelű vendéglőjévé varázsolja az Iparos Otthon termet.

Kitűnő konyha, a legjobb hegyaljai fahobrok, cigányzene állanak a közönség rendelkezésére. Az Iparos Otthon nagyterme bálák, estélyek, előadások, bankettek rendezésére szintén a nagyközönség rendelkezésére áll. Az új bérlet célja, hogy a közönségnek a legjobbat, a legmérsékeltbb áron nyújtsa.

A megnyitón zsúfolt ház dícsérte Hagyó konyáját és borait, kinek neve garancia az Iparos Otthon vendéglőjének vezetésére. A kitűnően sikerült Szilveszter-éjjel megkoronázta Hagyó József bemutatkozását és így meg lehet rá a remény, hogy iparosaink újra a régi szeretettel fogadják látogatni az Otthon vendéglőjét.

DER SCHOTTE IM SEENOT.

„Was ist das für ein entsetzlicher Sturm!
Hier soll ich ehend untergehen und habe doch zu Hause für eine prachtvolle Gruft so viel Geld bezahlt.“

Mozgalom indult a székely anyavárosban a kisiparosság szövetkezetbe tömörítése iránt

A mezőgazdasági szövetkezet már előbb megalakult Odorheiu és szép sikerrel működik is. — „Concordia Ipari Szövetkezet — Odorheiu“ lesz a címe az új kisiparos szövetkezetnek. — Gyerkes Mihály nyugalmazott igazgató tanító a mozgalom lelkes megindítója.

A gyorsabban lüktető élet mintegy megköveteli a gazdától és az iparosoktól egyaránt, hogy érdekcsoportokba állva, könnyítsenek a termelés munkáján, segítsék elő a szükséges beszerzéseket s különösen az együttes összeállással kevesebb költség mellett, kiadósabb haszonnal értékesítsék termelvényeiket.

Ezt a figyelmeztető életszót az Odorheiu-Udvarhely megyei gazdák és vezetőik megértve, már előbb megalakították és munkába indították a „Siculia“ Gyümölcsstermelési és Mezőgazdasági Szövetkezet Odorheiu című intézményüket, amely a tél folyamára 4 gyümölcsstermelési tanfolyamot készített elő; most pedig a vármegye iparostársadalma indított mozgalmat: a „Concordia“ Ipari Szövetkezet létrehozása érdekében. Az eszmét az udvarhelyi Polgári Önképző Egylet szabad liceumi előadásainak sorozatában Gyerkes Mihály nyug. ig. tanító által tartott:

„Merre tájékozódjunk ipari készítményeink értékesítése végett?“ című értekezés pendítette meg. Az előadás számtalan élő példával világította meg a mai nehéz viszonyok között is, a jobb jövedelemszerzés útjait, köztük elsősorban a szövetkezés nagy horderejét.

A szabadoktatás hallgatóságának egyértelmű megnyilatkozása folytán a Polgári Önképző Egylet választmánya behatóan foglalkozott az ipari szövetkezet megszervezésének ügyével és annak mentől szélesebb körben való munkába indítására felkérte a helyi ipartestületet s általa az ipartársulatokat. A szervezkedés lelkes munkája így az egész vonalon beindult s mindenki bizalommal néz a további fejlemények elé, hogy a vármegyei gazdák szövetkezetének testvére: az iparosok termelő, beszerző és értékesítő szövetkezte is mielőbb, sikeres eredményekkel létrejöhesen.

Nagy alkalmi vásár!

Férfi és női szövetek,
Bársonyok,
Divatselymek,
Fehér és színes damasztok,
Siffonok és vásznak,
Firfiing-dejalinok,
Pyjama-puplinok,
Selyem-barchendok és
Divat-flanellokból a

Néparuházban

Timisoara, I., Dóm-tér 13.

Újonnan megnyílt osztály: Gobelin-garnitúrák, Vatta takarók, Butorszövetek, Otomán takarók, Függönyszövetek.

GESCHPRACH IM BOTANISCHEN GARTEN.

„Sieh doch, manche Pilze stehen paarweise zusammen, wie Mann und Frau und andere wackeln einsam auf“

„Darauf der Pantoffelheld: „Ja, ja, die Einzelstehenden — das sind die Glückspilze.“

Itt a hideg tél!

Régi ruhákima

Hoszipodár-hoz küldöm

áttesteni, vegyileg tisztítani.

Arad, Strada Stroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

Korcsolyák!

Zománcozott edények, alpacca evőeszközök s mindenféle háztartási cikkek raktára Továbbá nagy raktár szoba és fürdőkályhákban.

JÄGER JÓZSEF ÉS PÉTER

vasnagyerkeskésben, Timisoara, IV. Boulevardul Carol I. 36. szám. Telefon 326. szám

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restaurant cu cotizaţiile lor, să achite restanţa in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează in timpul, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizaţiunile sunt scedente după următorii membri decedaţi:

In grupa A. csoportban 805. Adalbert Doroghy Béla

In grupa B. csoportban 804. Sot. lui G. Berthigh Györgyné. 805. Sot. lui Simion Weisz Simonné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, că cotizaţiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

In grupa I. vad. lui Pacurar Gheorghe 723, Szabó Lázár 724, Ioan Scocan 725.

In grupa II. Müller Albert 825. Csurgay Elena 826.

Totodată rugăm membrii nostri, să se prezinte in biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispoziţiunilor statutelor noi apărute in No. 169. al 1. an.

Kérjük egyuttal tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerint már életbelépett új alapszabály értelmében a könyvecskéket kicseréljék a Csoport irodájában megjelenő szíveskedjenek.

B. U. É. K.**1****9****3****5**

Boldogujével kíván
igen t. előzetőknek
és az iparosársadalomnak
„AZ IPAROS”
szerkesztősége

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
BAUER ANDOR
műszerész
Arad, Str. Goldis

BOLDOG UJÉVET KIVAN
igen tisztelt
vendégeinek
DACIA KÁVÉHAZ

Boldog ujévet kívánnak
t. megrendelőiknek,
jóismerőseiknek
GLÜCK ES GRÜNBAUM
szobafestő és mázoló mesterek
Arad Bul. Regele Ferdinand 7.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Az aradi iparos intézmények mé-
lyen tisztelt vezetőinek és Arad
egész iparos társadalmának
Aradi Ipartestület
Aradi Iparos Otthon
Aradi Iparosok Hitelszövetke-
zete
Aradi Iparosok Temetkezési
Csoportja
Polgári Jótékony Egylet Te-
metkezési Csoportja
tisztviselői kara.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
összes vendégeinek, ismerősei-
nek és barátainak
BIRKENHEUER PÉTER
borbély- és fodrászmester
Arad, Str. Moise Nicoara 1.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
DEIN PAULA
kalapszalonya
Arad Str. Bratianu 9.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Mélyen tisztelt üzletfeleinek és
Arad iparosságának
GONDA ROBERT
elektrótechnikai üzlete
Str. Bratianu 17.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
BRAUN SAMU
festékkereskedő
Arad, Str. Eminescu 28.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, vevőinek és
jóbarátainak
DEPOLD FERENC
műasztalos
Arad Str. Barittu 2.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
GOVITS FERENC

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Az Aradi Iparosok Hitelszövet-
kezete igazgatóságának és felügye-
lő-bizottságának
a Hitelszövetkezet tisztviselői
kara.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
igen t. vendégeinek és
jóismerőseinek
BUZOGANY MARTON
vendéglő

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
DESI KAROLY
furnérkereskedő
Arad, Str. Horia 1.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
HENDL JÁNOS
gép- és fogaskerékgyára
Arad Str. Marasesti 47.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Az Aradi Iparosok Hitelszövet-
kezete Áruhitelosztálya mélyen tisztelt
elárúzó cégeinek
Az Áruhitelosztály tisztviselői

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és megrendelőinek
HALA DE MOBILE
Str. Brancovici 1.
BUTORUZEM Calea Saguna 184.
CSATLÓS

BOLDOG UJÉVET KIVAN
igen t. vendégeinek és
jóismerőseinek
EÖT VENDEGLŐ
(PERENYI)
Str. Calvin 32.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
igen t. vendégeinek és
jóismerőseinek
HAGYÓ JÓZSEF
az Iparos Otthon vendéglő bérleje.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
ASSAEL LÁSZLÓ gépgyára
Arad Calea Radnei 25.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Mélyen tisztelt üzletfeleinek és
Arad iparosságának
CSÓTÓ NAGY JÁNOS
az Aradi Ldaüzem tulajdonosa
Str. Vich. Babes 22.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és megrendelőinek
ENGELHARDT FERENC
szücs
Str. Eminescu 1.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
őz.
HAUBENREICH MIHALYNE
speciális paplankészítő Str. Con-
sistoriului és Horia sarkok.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
BALOGH JÁNOS
kályhászmester
Arad, Str. Cuza Voda 50.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
CZEILER ISTVAN
asztalos és faárugyár
Arad Str. T. Ciontea 7.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, vevőinek és
jóismerőseinek
FETTIK JÓZSEF
kártyos
Str. Consistoriului 16.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
igen t. vendégeinek és
jóismerőseinek
HILYER MIHALY
borbély és fodrászmester
Arad Str. Alexandri 1.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
BARANYI FERENC
uri szabó
Str. Bratianu 17.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, vevőinek és
jóbarátainak
CZERNÓCZKY MIHALY
cipésmester
Arad Str. Eminescu 26.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Mélyen tisztelt üzletfeleinek és
Arad iparosságának
FISCHER JENŐ ES TARSA
furnírlakata
Str. Matei Corvin 3.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
HORVATH BALAZS
női divat szalonja
Str. Ntou Filipeacu 18.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
Mélyen tisztelt üzletfeleinek és
Arad iparosságának
BARTLENSZKY ÖDÖN
asztalosmester
Str. Oituz 192.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, vevőinek és
jóbarátainak
CZERNÓCZKY IMRE
cipésmester
Arad, Str. Marasesti 7.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
FISCHMANN LAJOS
furnírlakata
Arad, Str. Iosif Vulcan.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
HOSZPODAR MIKLÓS
Str. Stroescu 13.
Üzlet: Str. Eminescu.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
BARTOS MIKSA
furnírlakata
Arad, Str. Iosif Vulcan 5.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. vevőinek és jóismerőseinek
CZMOR TESTVEREK
hentes és mészáros
Str. Metianu 3.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
FOCK GÁBOR
esztorgályos
Arad Str. Greceanu 4.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
t. megrendelőinek, jóismerőseinek
JANTÓ GÉPGYAR
Arad Str. Sava Raicu.

B. U. É. K.

1

9

3

5

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

KNAPP

Str. Bratianu 11., Str. Ep. Radu 10

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

MARTICS FERENC

férfi szabó

Str. Bratianu 7.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

üzletfeleinek, megrendelőinek és jóbarátainak

PETŐFI DEMETER

férfi szabó

Str. Marasesti 75.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

STRZALKA JANOSrész- és fémáru üzeme
Arad Calea Saguna 110.**BOLDOG UJÉVET KIVAN**

t. vevőinek

KNEFFEL KÁROLY ÉS FIA

fa- és szénüzlete

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 27
(Saját ház.)**BOLDOG UJÉVET KIVAN**

Mélyen tisztelt iparos vendégeinek

MOHOR ILLES

vasúti vendéglős.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

igen t. vendégeinek és jóismerőseinek

PFFERSCHY JÓZSEF

Központi étterem bérloje

Str. Alexandri.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

SZTOJKA KALMAN

bádógosmester

Str. Episc. Radu 28.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

összes jóakaróinak

KORNETT VENDEL

vendéglős Aradul-nou.

MORZA VASÖNTÖDE**BOLDOG UJÉVET KIVAN**

t. vevőinek és jóismerőseinek

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

ROSSI PAL

Arad, Str. Gh. Lazar 7.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

TOMITS PAL

husiparos

Arad Str. Capitan Ignat 13.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

KOVACS FERENC

kocsigyártó

Arad Str. Marasesti 5.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

NAGY ISTVAN

uriszabósága

Arad Str. Bucur 9.

BOLDOG UJÉVET KIVANNAK

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

RÓZSA TESTVÉREK

kőfaragó mesterek.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

igen t. vendégeinek

VADASZKURT KÁVEHAZ

tulajdonosa.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, vevőinek és jóbarátainak

KOLOZSVÁRY IMRE

uri- és női cipész

Str. Duca 14.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

NAGY KÁROLY

asztalosüzeme

Str. Crucii 5.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

RENDY PÉTER

uri szabóság

Piata Avram Iancu 21.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

m. t. iparosvendégeinek

VASZITS JÓZSEF

vendéglős

Vörös Ökör vendéglő tulajdonosa.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, vevőinek és jóbarátainak

KÖSZEGHY EMIL

fémáru üzeme

Arad Bul. Reg. Ferdinand
(Dengli-ház.)**BOLDOG UJÉVET KIVAN**

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

NAGY IMREnői divat szalonja
Str. Eminescu 2.**BOLDOG UJÉVET KIVAN**

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

REINER

nyomdai műintézet

Bul. Reg. Maria 17.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és megrendelőinek

ÖZV. VAJNA ADOLFNE

butorgyára

Arad Str. Gen. Berthelot 6.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

KRISTYÓRY

finom sütődéje

Str. Consistoriului 22.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

NAGY JÁNOS

szücszmester

Str. Alexandri 3.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, jóismerőseinek

RIEDL ÖDÖN

fésűkészítő üzeme

Str. Ioan Calvin 50.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, vevőinek és jóbarátainak

WEISZ SIEGFRIED

sütőmester

Arad Str. A. Gavra 44.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

LAMMERT TESTVÉREK

hentes és mészáros

Arad, Str. Crisan 2.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

igen t. vendégeinek

PALACE KÁVEHAZ**BOLDOG UJÉVET KIVAN**

t. vevőinek és jóismerőseinek

SÁRKÓZI GYÖRGY

hentes és mészáros

Str. Colonel Paulian 8.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. megrendelőinek, vevőinek és jóismerőseinek

LICZKÓ LASZLÓ

vas- és rézbutorkészítő

Str. Consistoriului 11.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

SOF. PANKER VIKTOR

Str. Consistoriului 26.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

SCHWARTZ ÁRPÁD

műszerész

Str. Brancovici 1.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

„LIONE,”

női confectio áruház

a pénzügyigazgatósággal szemben.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

t. vevőinek és jóismerőseinek

PAPP ISTVAN

hentes és mészáros

Piata Catedralei.

BOLDOG UJÉVET KIVAN

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

STIASZNY

kaptafa és faáruháza

Arad Str. Dna Balazs.

